

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Voorstel tot wijziging van het Besluit opleidingen en bevoegdheden nautische beroepsbeoefenaren in verband met aanpassingen in de voorwaarden tot deelname aan de opleiding tot registerloods en de opleiding tot noordzeeloods

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Direct belanghebbenden zijn zeevarenden die willen instromen in de opleiding tot registerloods en registerloodsen die willen instromen in de opleiding tot noordzeeloods. Daarnaast zijn de organisatie van de registerloodsen (NLc) en de organisatie van noordzeeloodsen (Redwise) als opleiders ook direct belanghebbende. Overige belanghebbenden bij het voorgestelde wijzigingsbesluit zijn o.a. het Landelijk Opleidingsoverleg Maritieme Beroepen, onderdeel van de Vereniging Hogescholen, de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO), de Nederlandse reders verenigd is Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders (KVNR) en de Vereniging van Waterbouwers (VvW) en de vakorganisatie Nautilus International.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Naast de verantwoordelijke beleidsafdelingen op het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is relevante kennis van het vraagstuk met name aanwezig bij de beroepsorganisatie van de registerloodsen, te weten de Nederlandse Loodsencorporatie (NLc) en de organisatie van noordzeeloodsen (Redwise). De overige genoemde belanghebbenden beschikken allen, in meer of mindere mate, over kennis van en ervaring met het vraagstuk of onderdelen daarvan.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

De genoemde belanghebbenden ofwel hun vertegenwoordigende organen zijn allen, op enig moment en voor zover relevant, betrokken bij de voorgestelde wijziging van het besluit.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

- a) Wat is het probleem?

Al geruime tijd is sprake van een afname van het aantal inschrijvingen van kandidaten voor zowel de opleiding tot registerloods als de opleiding tot noodzeeloods. Daarnaast is sprake van een toenemende opleidingsbehoefte als gevolg van een groeiende vraag naar registerloodsen en noordzeeloodsen.

- b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De oorzaken zijn een teruglopend aantal studenten op de Nederlandse zeevaartscholen en de huidige arbeidsmarktsituatie voor Nederlandse zeevarenden. In de nabije toekomst zijn hierin geen concrete verbeteringen te verwachten. De registerloodsen hebben daarnaast te maken met een toenemend aantal uitreders vanwege het bereiken van de maximale leeftijd waarop het beroep nog mag worden uitgeoefend. Bij de noordzeeloodsen is bovendien sprake van een groeiende vraag, onder andere vanwege een toenemende concentratie en intensiteit van het scheepvaartverkeer op de Noordzee.

- c) Wat is de omvang van het probleem?

Bij de registerloodsen gaat het om een jaarlijkse opleidingsbehoefte van enkele tientallen studenten. Bij de noordzeeloodsen is de jaarlijkse opleidingsbehoefte beperkt tot slechts enkele kandidaten. Ondanks de beperkte aantallen is voldoende instroom belangrijk voor de continuïteit van de dienstverlening, waarmee uitvoering wordt gegeven aan nationale en internationale regelgeving.

- d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

De opleiding tot registerloods is een geaccrediteerde hbo-masteropleiding. In de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek zijn algemene toelatingseisen voor masteropleidingen vastgelegd. Naast het bezit van een bachelor-graad kan ook het bezit van kennis, inzicht en vaardigheden op bachelor-niveau als gelijkwaardige toelatingseis voor masteropleidingen gelden. Deze laatste toelatingseis is momenteel niet opgenomen in het Besluit opleidingen en bevoegdheden nautische beroepsbeoefenaren (BOBNB), waardoor alleen kandidaten kunnen worden toegelaten die in het bezit zijn van een bachelor-graad.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Met de huidige omstandigheden lijkt er de komende jaren een kritieke grens te worden overschreden, waarmee een tekort in het aantal loodsen zal ontstaan. Hiermee wordt de kwaliteit van de loodsdienstverlening bedreigd, wat mogelijk gevolgen heeft voor de veiligheid en efficiëntie van de scheepvaart in de Nederlandse zeehavens en op de Noordzee.

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het doel is om de instroom in de opleiding tot registerloods en de opleiding tot noordzeeloods te verbeteren. Dit draagt bij aan het publieke belang. Op deze manier kunnen zeeschepen ook in de toekomst veilig en vlot in en uit de Nederlandse havens worden geloodst, en wordt de veilige navigatie op de Noordzee ondersteund.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\) en brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Ondersteuning van economische ontwikkeling door veilige en vlotte afwikkeling van het scheepvaartverkeer op de Noordzee en in de Nederlandse zeehavens.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen registerloodsen en noodzeeloodsen.

Registerloodsen

Ter bevordering van de instroom in de opleiding tot registerloods zijn verschillende mogelijkheden onderzocht, waaronder het in de BOBNB opnemen van kennis, inzicht en vaardigheden op bachelor-niveau als gelijkwaardige toelatingseis.

Daarnaast zijn ook alternatieve instroom-bevorderende maatregelen onderzocht, zoals instroom met een verlopen vaarbevoegdheidsbewijs, instroom met minder vaartijd of instroom met een andere vooropleiding. Tenslotte is ook het verhogen van de pensioenleeftijd als uitstroom-beperkende maatregel overwogen.

Noordzeeloodsen

De instroom in de opleiding tot noordzeeloods bestaat traditioneel vooral uit ervaren kapiteins ter koopvaardij en registerloodsen die op 60 jarige leeftijd uittreden. Om te kunnen instromen in de opleiding tot noordzeeloods moeten uitgetreden registerloodsen in het bezit zijn van een relevant vaarbevoegdheidsbewijs. Een relevant vaarbevoegdheidsbewijs is geen vereiste voor een registerloods en vergt een aanzienlijke investering om in stand te houden. Door het wegnemen van deze belemmering wordt het voor uitgetreden registerloodsen eenvoudiger om door te stromen in de functie van noordzeeloods, een functie waarvoor geen leeftijdsgrens is bepaald.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Voor de registerloodsen geldt dat vanwege het structurele karakter van de problematiek en de mate van kwaliteitsborging de meeste effectieve interventie is gevonden in een aanpassing van de BOBNB, waarmee – conform de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek – ook het bezit van kennis, inzicht en vaardigheden op Bachelor-niveau als gelijkwaardige toelatingseis wordt opgenomen. Met deze oplossing kunnen ervaren zeevarenden die zijn geschoold op mbo-niveau 4, na het doorlopen van selectieprocedure worden toegelaten tot een pre-master schakelprogramma waarmee toegang kan worden verkregen tot de hbo-masteropleiding tot registerloods. Het bezit van kennis, inzicht en vaardigheden op bachelor-niveau wordt op deze wijze geborgd, waarmee sprake is van een duurzame en toekomstbestendige oplossing.

De instroom-bevorderende maatregel voor de opleiding tot noodzeeloods wordt gezien als een logische stap. Voor een uitgetreden registerloods heeft het bezit van een vaarbevoegdheidsbewijs in beginsel geen toegevoegde waarde, boven het bezit van een maximale lengtebevoegdheid. Ook is het bezit van een vaarbevoegdheidsbewijs geen voorwaarde voor het uitoefenen van de functie van noordzeeloods. Een uitgetreden registerloods die wil doorstromen in de opleiding tot noordzeeloods is met de wijziging van de BOBNB niet langer verplicht om in het bezit te zijn van een relevant vaarbevoegdheidsbewijs. Deze voorwaarde blijft wel onverkort van toepassing op andere personen die in aanmerking willen komen voor de opleiding tot noordzeeloods.

Bij aanvang van de opleiding tot noordzeeloods wordt van de uitgetreden registerloodsen wel een bepaalde mate van veiligheidsbewustzijn en handelingsvaardigheid verwacht, voorheen onderdeel van het vaarbevoegdheidsbewijs. Om dit te garanderen wordt voor deze specifieke doelgroep vereist dat zij bij aanvang van de opleiding tot noordzeeloods beschikken over een bekwaamheidsbewijs basisveiligheid.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Zie bovenstaande overwegingen.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Mede gebaseerd op de kennis en ervaringen van de betreffende loodsenorganisaties zullen de uitgewerkte beleidsopties een positieve uitwerking hebben op de instroom in de opleiding tot registerloods en de opleiding tot noordzeeloods. Hiermee kan de kwaliteit van de loodsdienstverlening in de voorzienbare toekomst op peil worden gehouden.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (zover bekend)?

Het voorgestelde wijzigingsbesluit wordt getoetst t.a.v. regeldruk (ATR) en handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid (HUF). Daarnaast wordt ook de Raad van State om advies gevraagd.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Het voorstel betreft een wijziging van het Besluit opleidingen en bevoegdheden nautische beroepsbeoefenaren (BOBNB), ter bevordering van de instroom in de opleiding tot registerloods en de opleiding tot noordzeeloods.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Met de wijziging wordt tegemoet gekomen aan de onder druk staande opleidingsvraag van de loodsdiensten.
De uitvoerbaarheid, doeltreffendheid en doelmatigheid worden mede geborgd door betrokkenheid van uitvoerende partijen, te weten de Nederlandse Loodsencorporatie (NLC) en de organisatie van de noordzeeloodsen (Redwise).
Regeldruk, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid worden parallel aan de internetconsultatie getoetst middels ATR-consultatie.
Ondanks het zeer beperkte toepassingsgebied is brede maatschappelijke invloed gelegen in het in stand houden van de kwaliteit van de Nederlandse loodsdienstverlening, een van de voorwaarden voor veilig en vlot scheepvaartverkeer in de Nederlandse zeehavens en op de Noordzee.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Er zijn geen aanwijsbare risico's of onzekerheden geïdentificeerd.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

De zorg voor monitoring en evaluatie van de opleiding en de examens ligt in de eerste plaats bij de betreffende loodsenorganisatie. Overleg hierover met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat vindt plaats via de daarvoor ingerichte (periodieke) overlegstructuren.

Voor de opleiding tot registerloods geldt daarnaast een verplichting tot accreditatie van de hbo-masteropleiding tot registerloods, conform de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Onderdeel daarvan is een periodieke toetsing door een onafhankelijk accreditatiepanel.